כפר עולמי · יחידה 5: יישובים כפריים ועירוניים · חוברת קטנה

מבנה העיר ושימושי קרקע

חוברת תלמיד · **בסיסי**

משרדים במרכז, מפעלים בשוליים – העיר היא פאזל של שימושי קרקע

שם:	כיתה:	תאריך:

מה בחוברת?

1. מושגי מפתח
2. קוראים: איך בנויה עיר?
3. חלק א׳ – מתרגלים מושגים
4. חלק ב׳ – בודקים הבנה
5. חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים
6. כרטיס יציאה ✂

משחקים לשיעור הזה (חידון מהיר, איש תלוי, טריוויה ועוד) באתר: https://geo-z-chovrot-tiny.sites.tab.bot/

יצרה: רוית ראש בן ישי

מושגי מפתח

קראו את המושגים. נשתמש בהם בכל החוברת.

עיר בירה
העיר שבה נמצא השלטון של המדינה.
לדוגמה: ירושלים היא בירת ישראל.

תפקוד העיר
מה העיר עושה בעיקר.
לדוגמה: אילת היא עיר תיירות.

שימושי קרקע
למה משמש כל שטח בעיר.
לדוגמה: שכונה, קניון, פארק ואזור תעשייה.

עיר נמל
עיר עם נמל ואוניות.
לדוגמה: חיפה ואשדוד.

מבני ציבור
בניינים בשביל כולם.
לדוגמה: בית ספר, ספרייה ובית חולים.

מע"ר
מרכז העיר עם משרדים וחנויות.
לדוגמה: רחוב מרכזי עם מגדלי משרדים.

שימור עירוני
שומרים על בניינים ישנים ויפים.
לדוגמה: בית אבן עתיק ששופץ והפך למוזיאון.

תכנית מתאר
מפה שקובעת מה ייבנה בכל מקום.
לדוגמה: מפה שמסמנת היכן ייבנה פארק חדש.

קוראים

איך בנויה עיר?

לכל עיר יש תפקיד. בעיר נמל יש אוניות. לעיר תיירות באים מטיילים. בעיר בירה נמצא השלטון.

העיר מחולקת לחלקים. יש שכונות מגורים, חנויות, מפעלים ופארקים. במרכז העיר יש משרדים, בנקים וחנויות. שם הקרקע הכי יקרה.

מפעלים נבנים בדרך כלל רחוק מהבתים, בגלל הרעש. יש מפה שקובעת מה ייבנה בכל מקום. העיר משתנה. מפעל ישן יכול להפוך לבית קפה.

חלק א' – מתרגלים מושגים

בחלק הזה נחבר כל מושג להגדרה שלו, ונזהה דוגמאות מהחיים.

1. התאימו: כתבו בריבוע את האות של ההגדרה המתאימה.

1. תפקוד העיר		**א.** העיר שבה נמצא השלטון של המדינה.
2. עיר בירה		**ב.** עיר עם נמל ואוניות.
3. עיר נמל		**ג.** למה משמש כל שטח בעיר.
4. שימושי קרקע		**ד.** מרכז העיר עם משרדים וחנויות.
5. מע"ר		**ה.** מה העיר עושה בעיקר.

2. השלימו: לאיזה מושג מתאימה כל דוגמה?

מחסן מילים: תכנית מתאר שימור עירוני מבני ציבור

1. בית אבן עתיק ששופץ והפך למוזיאון. – זו דוגמה ל־_____
2. מפה שמסמנת היכן ייבנה פארק חדש. – זו דוגמה ל־_____
3. בית ספר, ספרייה ובית חולים. – זו דוגמה ל־_____

חלק ב' – בודקים הבנה

חזרו לקטע הקריאה. הקיפו את התשובה הנכונה, וסמנו נכון או לא נכון.

1 מה יש בעיר נמל?

- א. שלג
- ב. אוניות
- ג. מכרות
- ד. יערות

2 איפה נמצאים המשרדים והבנקים?

- א. במרכז העיר
- ב. בשדה
- ג. ביער
- ד. בחוף בלבד

3 למה מפעלים נבנים רחוק מהבתים?

- א. כי הם יפים
- ב. כי הם קטנים
- ג. בגלל רעש וזיהום
- ד. כי אין בהם עובדים

4 מה קובעת תכנית מתאר?

- א. מה אוכלים בבית
- ב. מתי יורד גשם
- ג. כמה ילדים בכיתה
- ד. מה ייבנה בכל מקום בעיר

5 מה זה מבנה ציבור?

- א. בית ספר או ספרייה
- ב. בית פרטי
- ג. מכונית
- ד. חנות של משפחה

נכון או לא נכון? אם לא נכון – תקנו בשורה.

1	לכל עיר יש תפקיד עיקרי.	נכון / לא נכון
2	במרכז העיר הקרקע הכי זולה.	נכון / לא נכון
3	פארק הוא שטח פתוח בעיר.	נכון / לא נכון
4	עיר לא יכולה להשתנות אף פעם.	נכון / לא נכון

חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים

כאן אין תשובה אחת נכונה. כתבו במשפטים מלאים והסבירו את דעתכם.

1 כתבו שלושה דברים שיש בעיר או ביישוב שלכם.

התחילו כך: ביישוב שלי יש...

2 אילו הייתם בונים מפעל חדש, איפה הייתם שמים אותו? למה?

התחילו כך: הייתי שם אותו... כי...

כרטיס יציאה – מבנה העיר ושימושי קרקע

גזרו לאורך הקו המקווקו ומסרו למורה. שם: _____

1 כתבו סוג אחד של עיר לפי התפקיד שלה.

2 מה יש במרכז העיר?

3 תנו דוגמה למבנה ציבור.

איך הבנתי? ◯ הבנתי היטב ◯ הבנתי חלקית ◯ אני צריכים/ות עזרה